

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1451/2024
05.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Марије Терзић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Радмила Вучковић, адвокат из ..., против туженог ЈП "Путеви Србије" Београд, чији је пуномоћник Ивана Марковић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизијама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2742/2023 од 08.11.2023. године, у седници одржаној 05.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против става првог и обавезујућег дела става трећег изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2742/2023 од 08.11.2023. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против решења садржаног у ставу другом изреке пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2742/2023 од 08.11.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 2572/2020 од 07.04.2023. године, која је исправљена решењем истог суда П1 2572/20 од 28.08.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је поништено решење туженог о отказу уговора о раду бр. .. од 10.08.2020. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду бр. .. од 03.07.2006. године, због повреде радне обавезе, као незаконито. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоца врати на рад на послове радног места који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима, као и да му призна сва права из рада и по основу рада, почев од 11.08.2020. године, као дана престанка радног

односа до дана враћања на рад. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 188.250,00 динара.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж1 2742/2023 од 08.11.2023. године, ставом првим изреке, потврдио пресуду Основног суда у Нишу П1 2572/2020 од 07.04.2023. године, исправљену решењем истог суда П1 2572/2020 од 28.08.2023. године, у ставу првом и у ставу другом изреке, у делу у ком је тужени обавезан да тужиоца врати на рад и жалбу туженог у том делу одбио као неосновану. Ставом другим изреке, укинута је иста пресуда, исправљена решењем, у ставу другом изреке, у делу којим је тужени обавезан да тужиоца врати на послове радног места који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима, као и да му призна сва права из рада и по основу рада, почев од 11.08.2020. године, као дана престанка радног односа до дана враћања на рад и у том делу тужба тужиоца је одбачена, као недозвољена. Ставом трећим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке пресуде исправљене решењем тако што је тужени обавезан да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 171.750,00 динара, док је у преосталом делу захтев за накнаду трошкова поступка преко досуђеног а до траженог износа од 188.250,00 динара, одбијен.

Против става првог и обавезујућег дела става трећег изреке правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, док је тужилац благовремену ревизију изјавио против решења садржаног у ставу другом изреке правноснажне пресуде донете у другом степену због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију тужиоца, захтевајући трошкове за састав тог одговора, а тужилац је доставио одговор на ревизију туженог.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду, у делу у ком је побијана ревизијом туженог (став први и обавезујући део става трећег изреке), применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а наводима ревизије туженог не указује се на неку другу битну повреду одредаба парничног поступка прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог, почев од 03.07.2006. године, на пословима ... у Сектору ..., на ком радном месту је рад обављао до 02.12.2012. године. Потом је, анексом уговора о раду премештен на радно место Побижаним решењем туженог бр. .. од 10.08.2020. године, тужени је тужиоцу отказао уговор о раду због учињене повреде радне обавезе – прибављање личне и материјалне користи, утврђене чланом 68. Правилника о раду туженог и несавесно извршавање радних обавеза, проузроковање штете предузећу,

намерно или из крајње непажње, утврђене чланом 12. анекса уговора о раду. Отказним актом тужиоцу се ставља на терет да је неосновано примао исплату трошкова превоза иако на то није имао право. Наиме, тужилац је шефу Одсека ББ достављао документацију за исплату путних трошкова (аутобуску карту) за прву градску зону, па му је тужени исплаћивао путне трошкове на који начин је тужилац прибавио материјалну корист у укупном износу од 137.960,00 динара за 2019. годину и 38.640,00 динара за период од јануара до марта 2020. године. Такође, тужилац је у августу 2019. године био одсутан 10 радних дана по основу коришћења годишњег одмора, те му следује исплата трошкова градског превоза у износу од 990,00 динара, а исплаћен му је износ од 1.980,00 динара, због чега је неосновано прибавио материјалну корист од 990,00 динара, па укупна штета за туженог износи 177.590,00 динара. Пре доношења решења о отказу уговора о раду тужиоцу је уручено упозорење да је учинио повреду радне обавезе бр. 116-24/1-1 од 01.06.2020. године, са истим образложењем као у побијаном отказном акту. Тужилац се изјаснио на наводе из упозорења, писано, тако што је све наводе оспорио, указујући да су му трошкове превоза одобравали шефови који му ниједном нису ускратили ово право, при чему он не одлучује о својим правима, већ то чини послодавац. Изјаснио се да никада није користио организовани превоз комбијем, пошто због специфичности његовог радног места и радног времена није у могућности да га користи.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су, усвајањем тужбеног захтева тужиоца поништили, као незаконито, побијано решење о отказу уговора о раду, а туженог обавезали да тужиоца врати на рад, применом одредбе члана 179. став 2 тачка 5. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05 ..95/2015), члана 68. став 1. тачка 6. Правилника о раду за ЈП "Путеви Србије" бр. 953-6622/15-14 од 17.04.2015. године, и одредбе члана 191. став 1. Закона о раду. Оценили су да тужени у поступку није доказао да у понашању тужиоца има елемената кривице, имајући у виду да о праву запосленог на трошкове доласка на рад и одласка са рада, обрачуну, висини и начину исплате истих, не одлучује запослени већ послодавац који, у конкретном случају својим актима није јасно дефинисао обавезе и услове под којима се исплаћује накнада тих трошкова запосленима. Такође, тужени тужиоцу није ускратио законом уговорено право да, поред јавног превоза, користи другу врсту превоза што подразумева и коришћење сопственог превозног средства у сврху доласка и одласка са посла, нити је од тужиоца тражио да, на другачији начин од устаљене праксе, документује трошкове превоза. Супротно томе, тужени је тужиоцу исплатио предметну накнаду на исти начин и на основу истих доказа и у спорном периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године, као и у периоду пре и после тога, што значи да у понашању тужиоца нема несавесног извршавања радних обавеза и проузроковања штете предузећу намерно или из крајње непажње, што побијано решење чини незаконитим. Такође, тужени није навео чињенице за закључак да је тужилац прибавио личну материјалну корист а њему причинио штету. Последица незаконите одлуке је право тужиоца да захтева враћање на рад у смислу одредбе члана 191. став 1. Закона о раду.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су, усвајањем тужбеног захтева тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду и враћању тужиоца на рад код туженог, правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05...95/2018), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом, односно уговором о раду. На основу одредбе члана 180. став 1. и 2. Закона о раду, прописана је процедура коју послодавац мора да спроведе пре отказа уговора о раду, између осталог, у случају из члана 179. став 2. и 3. тог Закона, тако што је дужан да запосленог писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање 8 дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења (став 1.). Обавеза послодавца је да у упозорењу наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ, и рок за давање одговора на упозорење (став 2.).

Одредбом члана 68. став 1. тачка 6. Правилника о раду за ЈП "Путеви Србије" бр. 953-6622/15-14 од 17.04.2015. године, предвиђено је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако запослени, својом кривицом, учини повреду радне обавезе у случају прибављања личне и материјалне користи и примања поклона и других погодности у вези са радом послодавца, а на штету послодавца.

У конкретном случају, тужени је, пре отказа уговора о раду тужиоцу, писаним путем доставио упозорење на постојање разлога за отказ уговора о раду на које се тужилац, такође писаним путем, изјаснио тако што је оспорио све наводе из упозорења. Тужиоцу је стављено на терет да је неосновано примио исплату трошкова превоза иако није имао право на ту исплату у периоду од 01.01.2019. године до 31.12.2019. године и за период од 01.01.2020. године до 01.04.2020. године, у укупном износу од 177.590,00 динара и тако прибавио личну и материјалну корист. Међутим, тужилац се, од заснивања радног односа, у погледу наплате трошкова за долазак на рад и одлазак са рада понашао на исти начин, тако што је надлежној служби туженог достављао документацију која је основ за исплату тих трошкова, док је тужени, као послодавац, вршио обрачун и исплату трошкова тужиоцу, сваког месеца. Дакле, одлучивање о праву запосленог на исплату трошкова за долазак и одлазак са рада, како у смислу постојања самог права тако и у погледу његовог обима, је на послодавцу, па је правилан закључак нижестепених судова да у конкретном случају нема кривице тужиоца, у смислу намере или крајње непажње. Из садржаја одредбе члана 179. став 1. тачке 1. и 5. Закона о раду, следи да је кривица основ одговорности запосленог за повреду радне обавезе, при чему је терет доказивања постојања чињенице које формирају отказни разлог на страни послодавца. Тужени, у конкретном случају, није доказао у чему се састоји кривица тужиоца, пошто он, као послодавац, није обезбедио услове рада који би тужиоцу омогућили да користи организовани превоз, те је с тим у вези, послодавац прихватио документацију о путним трошковима, коју му је тужилац достављао, и исплаћивао му накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада, па нема основа за постојање повреде радне обавезе која му је, побијаним решењем стављена на терет. Такође, тужени није доказао да је тужилац прибавио личну и материјалну корист јер није навео у чему се огледа закључак да документација коју је тужилац достављао шефу одсека за исплату путних трошкова не одговара стварним трошковима које је тужилац имао за долазак на рад и одлазак са рада.

Наводима ревизије туженог о постојању организованог превоза запослених и могућности тужиоца да такав превоз користи за долазак на рад и одлазак са рада,

побија се правилност утврђеног чињеничног стања, што је без утицаја на одлучивање, имајући у виду да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, на основу одредбе члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, осим у случају из члана 403. став 2. тог Закона, што овде није случај.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

Пошто тужени неосновано побиија правилност примене материјалног права, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Ревизија тужиоца изјављена против решења садржаног у ставу другом изреке правноснажне пресуде донете у другом степену је недозвољена, на основу одредбе члана 410. став 2. тачка 5., у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 420. став 1. Закона о парничном поступку, прописано је да странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којом је поступак правноснажно окончан, док је ставом 2. истог члана закона прописано да ревизија против решења из става 1. овог члана није дозвољена у споровима у којима не би била дозвољена ревизија против правноснажне пресуде.

Према одредби члана 441. Закона о парничном поступку, ревизија је дозвољена у парницама у споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа. Ван ових радних спорова, ревизија није дозвољена, осим уколико се тужба не односи на новчано потраживање, када се примењује општи режим допуштености овог правног лека, према вредности предмета спора (члан 403. став 3.).

Побијаним решењем одлучено је о распоређивању тужиоца на послове радног места који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима и признању права из рада и по основу рада, што значи да се не ради о заснивању, постојању и престанку радног односа. Стога ревизија није дозвољена по одредби члана 420. став 2, у вези члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку. Кад другостепени суд, одлучујући о жалби укине првостепену пресуду и одбаци тужбу, ревизија тужиоца није дозвољена ни по члану 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку. Примена одредбе члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку, захтева да другостепени суд усвоји жалбу, укине првостепену пресуду и одлучи о захтевима странака, што се односи на главне захтеве, док у конкретном случају није одлучено о главном захтеву, већ је тужба одбачена.

На основу одредбе члана 413., у вези члана 420. став 6. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Трошкови ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав одговора на ревизију тужиоца, туженом нису признати, јер му нису били потребни у смислу одредбе члана 154. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 165.став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**